

 HEDEMORA KOMMUN Skapad av: Säkerhetschefen	STYRDOKUMENT		Sida 1(11)
	Datum 2019-01-10	Diarienummer: KS548-18 026	
	Giltighet fr o m: 2019-03-01	Senast reviderad: -	
Godkänt/antaget av: Kommunstyrelsen 2019-02-05 § 22			
Dokumentansvarig: Kommunsekreteraren			

Riktlinje för hantering av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Hedemora kommun

Dok. Kategori:	Riktlinje
Stadie:	För beslut
Gallring:	Bevaras
Kort beskrivning:	Riktlinje för hantering av hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda i Hedemora kommun Kommunstyrelsen fastställer riktlinjer och överlämnar därmed åt nämnderna att ansvara för skilda verksamhetsområden, uppgifter och arbetsformer.

Innehållsförteckning

Allmänt	4
Syfte	4
Mål	4
Förtroendevalda och arbetsmiljölagen.....	4
De politiska partiernas och Hedemora kommuns ansvar	4
Styrgrupp	4
Definitioner	5
Förtroendevald.....	5
Hot	5
Hatbrott	5
Otillåten påverkan	5
Hot, våld och/eller trakasserier i samband med de kommunala sammanträdena	6
Hot mot sammanträde.....	6
Kommunfullmäktige.....	6
Kommunstyrelsen och nämnder samt utskotten	6
Genomförande av säkerhetskontroll.....	6
Andra politiska sammanträden.....	6
Åtgärder vid incidenter	7
Hot mot förtroendevald.....	7
Generella akutåtgärder	7
Omedelbara åtgärder	7
Polisanmälan	7
Åtkomstskyddad polisanmälan.....	8
Stöd i rättsprocessen	8
Skydd för hotade.....	8
BILAGA 1 FÖRE – PERSPEKTIVET	9
BILAGA 2 UNDER – PERSPEKTIVET	10
BILAGA 3 UNDER – PERSPEKTIVET	11

RIKTLINJE FÖR HANTERING AV HOT, VÅLD OCH TRAKASSERIER MOT FÖRTROENDEVALDA I HEDEMORA KOMMUN

antaget av kommunstyrelsen den 5 februari 2019 § 22.

Den offentliga förvaltningen ska präglas av demokrati, rättssäkerhet och effektivitet. Hot och våld riktat mot förtroendevalda samt mot offentliga sammanträden innebär ett allvarligt hot mot dessa grundläggande principer och den demokratiska beslutsprocessen riskerar att störas. Detta kan leda till att politiker tvekar inför beslut, blir påverkade i sitt beslutsfattande, hoppar av sina uppdrag eller väljer att inte engagera sig i vissa politiska frågor. Det kan även försvåra rekryteringen av nya politiker samt påverka hur tillgängliga de förtroendevalda blir gentemot medborgarna.

Mot bakgrund härav har Hedemora kommun tagit fram denna riktlinje. Med hjälp av checklistorna kan kommunen agera snabbt och effektivt när något händer.

Denna riktlinje är också tänkt att uppmärksamma och motverka normalförskjutningen om att de förtroendevalda ”ska tåla lite mer”. Störningar, olyckor och ohälsa vid offentliga sammanträden i Hedemoras kommuns lokaler ska också förebyggas genom riktlinjen.

Ordföranden i nämnder och styrelser, samt partiernas gruppleddare, ansvarar för att denna riktlinje blir känd för de förtroendevalda samt att den följs. Det är särskilt viktigt att informera nya förtroendevalda. Varje enskild förtroendevald har också ett eget ansvar för att rapportera eventuella händelser och hålla sig uppdaterad med dessa riktlinjer.

Allmänt

Syfte

1 §

Riktlinjen ska utgöra ett stöd och en vägledning för kommunens förtroendevalda i syfte att öka tryggheten vid utförande av offentliga förtroendeuppdrag. Syftet är att skapa en tydlighet och fastställa ett gemensamt förhållningssätt för att på så sätt förebygga och motverka hot, våld och trakasserier mot förtroendevalda.

För att stärka ett före-, under- och efterperspektiv har checklistor utformats, se bilaga 1-3.

Mål

2 §

Målet med riktlinjen är att den eller de förtroendevalda som drabbas:

- inte ska påverkas i sitt beslutsfattande,
- ska kunna utföra sitt uppdrag utan inskränkningar samt
- ska känna godtagbar trygghet och säkerhet både under sitt uppdrag och i övriga sammanhang.

Förtroendevalda och arbetsmiljölagen

3 §

Arbetsmiljölagen gäller varje verksamhet i vilken arbetstagare utför arbete för en arbetsgivares räkning (1 kap 2 § 1 st. AML). Förtroendevalda är inte formellt anställda av kommunen och därför är inte hot och våld mot dem en arbetsmiljöfråga.

Arbetsmiljölagen gäller alltså inte de förtroendevalda och inte heller Hedemora kommuns interna rutiner gällande hot och våld för anställd personal gäller för de förtroendevalda. Det är istället upp till partierna och de politiska församlingarna att ta ansvar för sina förtroendevalda.

Förtroendevalda kan i vissa fall omfattas av kommunens försäkringsskydd. Säkerhetschefen är kontaktperson mellan den förtroendevalde och kommunens försäkringshandläggare.

De politiska partiernas och Hedemora kommuns ansvar

4 §

Det egna partiets organisation har huvudansvaret för säkerhetsfrågor gällande hot, våld och trakasserier

Hedemora kommun har genom denna riktlinje tagit beslut om att det för de förtroendevalda, trots att de inte är anställda och därför inte omfattas av kommunens interna rutiner gällande hot och våld för anställd personal, ska finnas rutiner för att kunna agera när någon förtroendevald drabbas av hot

Styrgrupp

5 §

En styrgrupp har skapats för att säkerställa att arbetet bedrivs systematiskt och är hållbart över tid. Styrgruppen består av kommunstyrelsens ordförande och vice ordförande, säkerhetschef, kommunsekreterare samt kommunikatör. Styrgruppen möts totalt sju gånger under varje mandatperiod för att följa upp hantering av inträffade händelser och bedöma om genomförda aktiviteter är tillräckliga. Periodens första år möts gruppen en gång för att sedan mötas två gånger per år - vår och höst.

Definitioner

Förtroendevald

6 §

Med förtroendevald i denna riktlinje avses person som, vid tidpunkten för händelsen, har ett politiskt uppdrag för sitt parti i Hedemora kommuns fullmäktige, nämnder eller styrelser. Vidare måste den inträffade incidenten ha skett i eller p.g.a. uppdraget i kommunen.

Hot

7 §

Hot innebär att någon hotar att skada någon person eller dennes egendom. Hot kan även omfatta andra personer, djur eller föremål som har stor betydelse för den som blir utsatt. Hotet kan ske via telefon, sms, mail, sociala medier, direkt tilltal eller med hjälp av vapen eller annat föremål. För att hotet ska vara brottsligt i laglig mening måste den som blir utsatt uppfatta hotet som allvarligt.

Hatbrott

8 §

Om ett angrepp beror på gärningspersonens negativa inställning till den drabbades hudfärg, nationella eller etniska ursprung, religionstillhörighet, trosbekännelse eller sexuella läggning är detta klassat som hatbrott och kan leda till straffskärpning vid lagföring. Det är viktigt att detta särskilt anges vid en polisanmälan.

Otillåten påverkan

9 §

Begreppet "otillåten påverkan" omfattar en rad olika handlingar som syftar till att påverka politikerns och tjänstemäns beslutfattande. När denna typ av brott begås på ett organiserat och systematiskt sätt kan det allvarligt skada det demokratiska systemet.

Otillåten påverkan kan innebära en svår kränkning som kan medföra psykiska eller fysiska skador för den som drabbas. Det är också ett arbetsmiljöproblem och kan vara ett säkerhetsproblem både för den drabbade och kommunen. Otillåten påverkan kan handla om påtryckningar som:

- Trakasserier som till exempel kränkning, ofredande.
- Utpressning eller andra straffbara påtryckningar.
- Hot om våld.
- Fysiskt våld mot person eller egendom.
- Korruption i form av otillbörliga erbjudanden av olika slag.

Det är av största vikt att alla hjälps åt med att motverka och förebygga otillåten påverkan så att rättssäkerhet och demokrati inte påverkas.

Polisanmäl alltid otillåten påverkan! Begär åtkomstskydd av anmälan.

Hot, våld och/eller trakasserier i samband med de kommunala sammanträdena

Hot mot sammanträde

10 §

Om det finns anledning att befara att det vid sammanträdet kan komma att förövas brott som innebär en allvarlig fara för någons liv, hälsa eller frihet eller för omfattande förstörelse av egendom så ska ordföranden kontakta säkerhetschefen för en gemensam hotbilda-bedömning.

Det är polisen som i sin tur gör den professionella bedömningen av vilka åtgärder som ska vidtas vid varje enskild situation. Polisens bedömning är mycket viktig, men beslutet om eventuell säkerhetskontroll fattas dock av sammanträdets ordförande efter samråd med polisen, eftersom hon eller han enligt kommunalrätten har ansvar för sina sammanträden.

I det fall fara, hot eller våldssituation mot en förtroendevald, eller ett sammanträde, uppstår ska säkerhetschefen omedelbart kontaktas.

Kommunfullmäktige

11 §

Det är fullmäktiges ordförandes roll att ansvara för ordningen under sammanträdet. Ordföranden har rätt att visa ut den som uppträder störande och inte rättar sig efter tillsägelse. Ordföranden får inte utvisa någon utan att först ha gett en tillsägelse.

Bestämmelsen om ordförandens rätt att utvisa störande personer gäller såväl åhörare som ledamöter och ersättare. Om det under sammanträdet uppstår sådan oordning att sammanträdet inte på ett meningsfullt sätt kan fortsätta så får ordföranden bestämma att sammanträdet ska ajourneras eller som en sista utväg upplösas.

Kommunstyrelsen och nämnder samt utskotten

12 §

Huvudregeln för nämnder och utskott att sammanträdena ska vara offentliga är att fullmäktige har medgett det och att ärendet som behandlas vid sammanträdet inte avser myndighetsutövning eller innehåller sekretessbelagda uppgifter. Kommunstyrelsen har beslutat om offentligt möte i samband med ärendegenomgång.

Vid offentliga sammanträden gäller i fråga om ordning vid sammanträdet samma regler som för fullmäktige.

Genomförande av säkerhetskontroll

13 §

Det är polismyndigheten som beslutar om säkerhetskontrollen ska genomföras med närvarande polis eller om den kan utföras på annat sätt. I det fall en säkerhetskontroll genomförs så får den omfatta undersökning av personer, väskor, paket och dylikt med hjälp av teknisk utrustning.

Manuell kroppsvisitation är en undersökning där kontrollpersonalen för hand letar efter otillåtna föremål och en sådan får endast ske om det finns särskilda skäl för detta. En sådan undersökning ska i sådana fall utföras av polis eller av ordningsvakt som fått godkännande av polismyndigheten att utföra sådan kontroll.

Andra politiska sammanträden

14 §

De politiska partierna ansvarar själva för bedömningen av hotbilden inför och under torgmöte och andra liknande politiska möten, som hålls utanför de offentliga kommunala sammanträdena.

Åtgärder vid incidenter

Hot mot förtroendevald

15 §

Den lokala polisen har huvudansvaret för skydd av förtroendevalda i kommunen vilket innebär att den polisiära handläggningen av ärenden om hot och våld mot förtroendevalda är en uppgift för respektive polismyndighet.

När en förtroendevald blivit utsatt för hot ska kommunens säkerhetschef kontaktas. Utanför kontorstid tas kontakt direkt med polisen. Säkerhetschefen ansvarar, tillsammans med den förtroendevalda, för att en incidentrapport upprättas. Den förtroendevalde ska tillsammans med säkerhetschefen göra en riskbedömning och eventuellt upprätta en handlingsplan.

Generella akutåtgärder

16 §

Generella akutåtgärder då hot- eller våldssituation inträffar

- Försök lämna den hotfulla situationen/personen och gå därifrån om det är möjligt.
- Larma snabbt via telefon 112, personlarm eller ropa på hjälp.
- Vid akutsamtal uppger du namn, platsen, skador, hot, drabbade samt telefonnummer man kan nå dig på. Polisen gör en riskbedömning och åtgärder vidtas efter polisens bedömning.
- Informera kommunens säkerhetschef och ev. kommunchefen.
- Kontakta också partiets gruppledare och säkerhetsansvarig.

Omedelbara åtgärder

17 §

Omedelbara åtgärder

- Spara all dokumentation om hot eller trakasserier du utsatts för och som kan användas som bevismaterial. Vid hot via sociala medier ska en ”print screen” göras och bilden sparas.
- Notera, om det är möjligt, kontaktuppgifter till personer som hört eller sett vad som hänt.
- Kontakta säkerhetschefen som vid behov kontaktar polisen för samråd.
- Säkerhetschefen tillsammans med den drabbade ansvarar för att en incidentrapport upprättas.

Polisanmälan

18 §

Grundregeln är att brott ska polisanmälas och polisen ska utreda dessa. Om någon blir utsatt för hot, våld eller trakasserier är det därför viktigt att en polisanmälan görs. Det är alltid den som drabbas som avgör om en polisanmälan ska göras. En anmälan ger polisen betydligt större möjligheter att förhindra att gärningspersonen upprepar brott samt möjliggör att personen kan lagföras.

Kom ihåg – Alla händelser behöver inte polisanmälas, men samtliga händelser ska rapporteras.

Åtkomstskyddad polisanmälan

19 §

Förtroendevalda har lagstadgad rätt att begära att polisanmälan blir åtkomstskyddad. Detta innebär att endast de tjänstemän vid polisen som är berörda och arbetar med ditt ärende kan ta del av innehållet.

Stöd i rättsprocessen

20 §

Den som drabbas av hot, våld eller trakasserier har i de allra flesta fall rätt att ta med en stödperson vid besök hos polisen. Den drabbade bestämmer själv vem som ska vara stödperson. Det kan exempelvis vara en vän, en arbetskollega, en tjänsteman från kommunkansliet eller någon från en brottsoffer- eller kvinnojour.

Den som drabbas kan även i rättsprocessen få ett målsägandebiträde, ofta en advokat, som hjälper den drabbade. Målsägandebiträdet utses av domstolen och om det beviljas är det kostnadsfritt. Målsägandebiträdet ger stöd under hela den juridiska processen genom att ta tillvara den drabbades intressen som brottsoffer t ex genom skadeståndstalan. Eventuellt önskemål om målsägandebiträde ska framföras till polis eller åklagare.

Skydd för hotade

21 §

Polismyndigheten har brottsoffersamordnare som arbetar med stöd och kan erbjuda åtgärder för hotade som behöver skydd. Polisen bedömer hur stort behovet av skydd är och vilken skyddsåtgärd man beslutar att vidta i det enskilda fallet. Exempel på detta är rådgivning, bevakning och olika tekniska hjälpmedel.

Stödsamtal eller annat psykologiskt stöd kan, i rimlig utsträckning, erbjudas via kommunens befintliga upphandlade kanaler. Kontakta omedelbart kommunens säkerhetschef för samråd och bedömning. En förutsättning för att kommunen ska kunna erbjuda stöd via befintliga kanaler är att händelsen är polisanmäld eller kommer att polisanmälas av den drabbade.

BILAGA 1 FÖRE – PERSPEKTIVET

Checklista - Offentliga möten och sammanträden

- **Informera dig om hotbild**

Bedöm lämplighet att genomföra mötet, resurser, lokal, bevakningsåtgärder som krävs för säkerheten. Samverka med polis, väktare m fl.

- **Informera dig om tillstånd**

Kontakta polisen och försök få en kontaktperson. Informera polis om eventuella kontroversiella budskap som kan påverka hotbilden. Informera dig om andra evenemang som kan pågå parallellt, exempelvis demonstrationer.

- **Placering av scen och talarpodiet**

Målsättning är att huvudpersonen ska ha ryggen fri med skyddad bakgrund. Undvik plats mitt på en yta med folk runt om. Tänk på angreppsrisk från person med eventuellt tillhygge.

- **Informera dig om vad som gäller för avspärrning**

Säkerhetsavstånd markeras genom rep, band, blommor etc. Tänk ur säkerhetssynpunkt på placering av entré, vakter, funktionärer och media.

- **Upprätta bra kommunikationsvägar med polis, väktare och säkerhetsansvarig**

Lägg in viktiga telefonnummer i mobilen. Vid akut läge ring alltid 112 för hjälp från polis, ambulans och räddningstjänst.

- **Informera dig om planerade åtgärder för eventuell ordningsstörning**

Var beredd på tidig hantering av incidenter eller spontana störningar. Provocera inte störande eller hotfulla personer.

- **Förbered åtgärder för hotfull situation**

Planera reträttväg till säkert utrymme. Använd säker parkeringsplats för fordon i nära anslutning. Insläpp och parkering av okända fordon i närområdet bör undvikas.

- **Förbered dokumentation av hot eller händelse**

Notera tid, plats, händelse orsak, vidtagna åtgärder, övrigt av vikt. Gör polisanmälan. Rapportera till arrangör och kommunens säkerhetssamordnare om något inträffar.

BILAGA 2 UNDER – PERSPEKTIVET

Checklista - När en förtroendevald stalkas (hotas)

- **Utse en huvudansvarig.** Upprätta en logg där all information samlas. Informera och engagera partiets gruppleadare, säkerhetssamordnaren och partiets säkerhetsansvarig.
- **Dokumentera.** Samla allt som kommer från stalkaren, dvs. e-post, Telefonsamtal, sms, sociala medier. Kontrollera att informationen sparas på ett sådant sätt att den inte riskerar att försvinna av misstag.
- **Ta reda på mot vem förföljelsen riktar sig.** Är det bara en person eller flera? Vad kan ha hänt - hur är beteendet? Har det hänt förut? Finns det ett mönster av den typen av kontakt som man inte noterat tidigare.
- **Ta reda på vem stalkaren är.** Kolla ip-adresser i e-postmeddelandet, telefonnummer och kommunens egna databaser. Är han eller hon en kund eller en före detta medarbetare?
- **Skicka ett tydligt nej** via e-post eller brev med en tydlig markering att ni inte vill att stalkaren ska ha någon som helst kontakt med de förföljda personerna. Spara en kopia på all korrespondens.
- **Informera kollegorna.** Se till att alla kollegor är medvetna om situationen och att de inte får ha kontakt med stalkaren.
- **Analysera allvaret i hotet.** Vilken metod använder han eller hon? Epostmeddelanden, sms eller personliga besök? Har personen uppträtt hotfullt? Kolla offentliga register. Har han dömts för brott tidigare? Äger personen ett skjutvapen?
- **Skydda den drabbade.** Byt ut alla e-postadresser och telefonnummer, styr om dem till den säkerhetsansvarige. Se till att reception och bevakningsbolag är medvetna om att stalkaren inte är välkommen. Hur ser det ut i den drabbades hem? Behövs larm? Ändringar i resväg?
- **Polisanmäl om hotet bedöms som allvarligt.** Se till att ha med all dokumentation. Anmäl utan brottsrubricering. Begär ev besöksförbud. Se till att all kontakt från polisen går till partiets säkerhetsansvarig eller kommunens säkerhetssamordnare och inte till den drabbade förtroendevalda.

BILAGA 3 UNDER – PERSPEKTIVET

Checklista – Hot och bombhot

Allmänt

- Lyssna noggrant
- Var lugn och vänlig
- Avbryt inte personen som ringer
- Starta om möjligt inspelning av samtal
- Radera ej mobilsvår, SMS eller e-post
- Notera datum, tid, plats samt precisera hotet. Verkar den som framförde hotet känna till kommunens anställda och/eller kommunens lokaler?
- Notera om möjligt telefonnummer från den som framförde hotet. Notera om möjligt personens identitet, dialekt, tal, röst, attityd och bakgrundsljud

Försök ställa följande frågor:

- När ska hotet genomföras?
- När ska bomben explodera?
- Var finns bomben eller hotet?
- Mot vem eller vad riktas hotet?
- Vilken bomb är det - hur ser den ut?
- Varför har den skickats?
- Vad heter ni och vad representerar ni?